

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ И ОСНОВНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ ПО КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА МЕСЕЦ СЕПТЕМВРИ 2022 г.

I. Основни показатели по консолидираната фискална програма¹ към септември 2022 година

На база на данните от месечните отчети за касово изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет **приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма (КФП)** към септември 2022 г. са в размер на **44 997,6 млн. лв., което представлява 75,4 % от актуализираните годишни разчети² към ЗДБРБ за 2022 година.** Постъпленията нарастват със 7 155,8 млн. лв. (18,9 %) спрямо отчетените към септември 2021 г. Данъчните и неданъчните приходи по КФП нарастват номинално със 7 139,2 млн. лв., а постъпленията в частта на помощите и даренията (основно грантове по програмите и фондовете на ЕС) са близки до отчетените за същия период на предходната година.

Данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) са в размер на **33 996,4 млн. лв.,** което представлява 73,7 % от разчетените за годината. Постъпленията от данъци и осигурителни вноски нарастват с 4 395,4 млн. лв. (14,8 %) спрямо отчетените за същия период на предходната година, като формират 75,6 % от общите постъпления по КФП за периода.

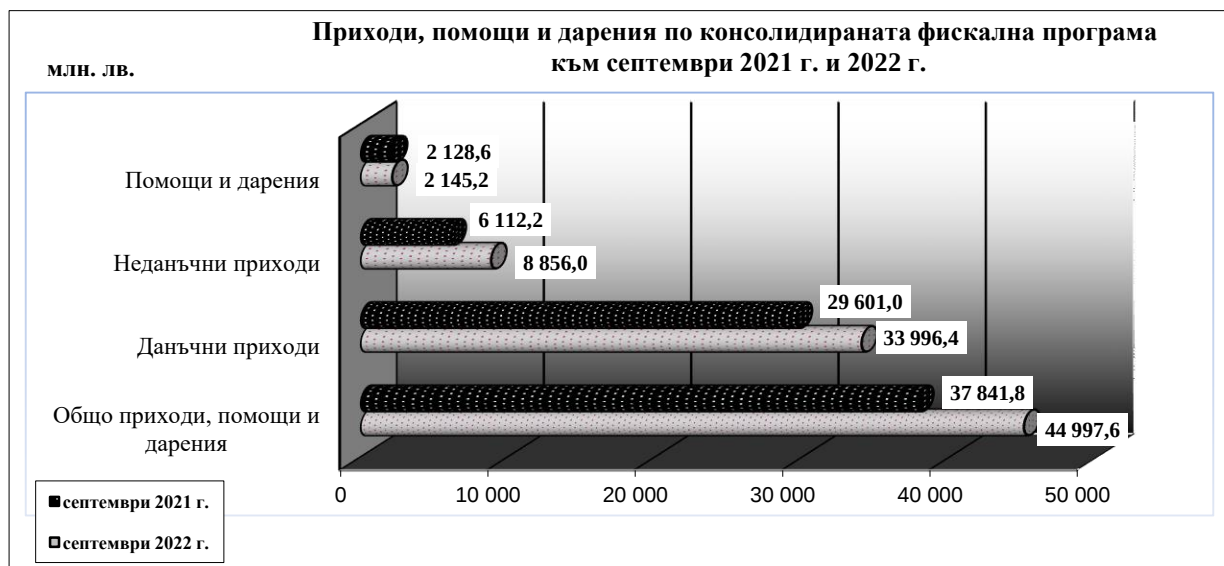
Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 6 369,4 млн. лв., което представлява 70,4 % от разчета за 2022 г. Приходите от **косвени данъци** са в размер на 16 443,9 млн. лв., което представлява 73,8 % от предвидените в ЗДБРБ за 2022 г. Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени и др. данъци) са в размер на 1 210,8 млн. лв., което представлява 86,4 % от годишния разчет. Приходите от **социални и здравноосигурителни вноски** са в размер на 9 972,3 млн. лв. или 74,5 % от разчета за 2022 година.

Неданъчните приходи са в размер на **8 856,0 млн. лв.** (увеличение с 2 743,8 млн. лв., 44,9 % спрямо същия период на предходната година) и се формират основно от приходи от държавни, общински и съдебни такси, приходи и доходи от собственост, вкл. вноски от приходи от държавни и общински предприятия, приходи от концесии, приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове и други. Следва да се отбележи, че от месец юли по бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ постъпват вноски от публичните предприятия от сектор „Енергетика“ в изпълнение на §24 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗДБРБ за 2022 г., които се използват за покриване на разходите по чл. 36б, ал. 1, т. 4 от Закона за енергетиката. Поради тази причина в частта на неданъчните приходи се отчита ръст, тъй като такива вноски не са постъпвали през 2021 година. Аналогично в частта на разходите за субсидии по бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ се извършва изплащане на компенсация към небитовите крайни клиенти на електрическа енергия извън регулирания пазар по §23 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗДБРБ за 2022 г., което също следва да се има предвид при съпоставката на разходите със същия период на предходната година.

Приходите от **помощи и дарения** към септември 2022 г. са в размер на **2 145,2 млн. лева.**

¹ Обхваща държавния бюджет и бюджетите на общините, социалноосигурителните фондове, ДВУ, БАН, ССА, БНР, БНТ, БТА, бюджетите по чл.13, ал.4 от ЗПФ, както и сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации. Данните са на база месечните отчети на ПРБ.

² Разчети към ЗДБРБ за 2022 г. (ДВ, бр. 18 от 04.03.2022 г., изм. и доп. ДВ., бр. 52 от 05.07.2022 г.).

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към септември 2022 г. възлизат на **44 008,4 млн. лв.**, което е 66,8 % от годишните разчети. За сравнение разходите по КФП към септември 2021 г. бяха в размер на 36 777,7 млн. лева.

Съпоставени със същия период на предходната година, разходите по КФП нарастват номинално с 19,7 на сто или 7,2 млрд. лв., което се дължи основно на по-високия размер на разходите по националния бюджет. Основен принос за нарастването на разходите имат програмите за изплащане на компенсация на небитовите потребители на електрическа енергия поради високите цени на електричеството. Разгледани по икономически елементи, най-значително нарастване се отчита при разходите за субсидии (3,1 млрд. лв. или 79,3 на сто), където освен традиционните разходи за субсидии за нефинансови предприятия през 2022 г. се отчитат и разходите по програмите за изплащане на компенсация за високите цени на електрическата енергия чрез бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“. При социалните и здравноосигурителните разходи също се отчита ръст (1,8 млрд. лв. или 11,4 на сто), главно в частта на разходите за пенсии (1,4 млрд. лв. или 14,6 на сто.). Друг елемент на разходите, при който се отчита съществено нарастване спрямо деветмесечието на предходната година (с 1,0 млрд. лв. или 29,5 на сто) са разходите за издръжка, където основен принос имат разплатените задължения от предходни години към пътно-строителните и поддържащите фирми по договори за текущ ремонт и поддръжка. Капиталовите разходи, разходите за персонал и разходите за лихви също отчитат номинален ръст спрямо деветмесечието на 2021 г. (съответно с 15,8; 8,2 и 5,9 на сто).

Нелихвените разходи към септември 2022 г. са в размер на 42 184,2 млн. лв., което представлява 66,8 % от годишния разчет. *Текущите нелихвени разходи* са в размер на 39 612,0 млн. лева. *Капиталовите разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 2 545,9 млн. лева. *Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина* са в размер на 26,3 млн. лева. **Лихвените плащания** са в размер на 586,8 млн. лв. (88,3 % от планираните за 2022 година).

Отчетените разходи по основните разходни групи към септември 2021 г. и 2022 г. са представени на следната графика:

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 30.09.2022 г. от централния бюджет, възлиза на **1 237,3 млн. лв.**, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС (**Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053** на Съвета от 14 декември 2020 година относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом; **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768** на Съвета от 30 април 2021 година за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014; **Регламент (ЕС, Евратом) 2016/804** на Съвета от 17 май 2016 година за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства; **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/770** на Съвета от 30 април 2021 година относно изчисляването на собствения ресурс на база неретицираните отпадъци от опаковки от пластмаса, относно методите и процедурата за предоставяне на този собствен ресурс, относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства и относно някои аспекти на собствения ресурс на база брутен национален доход и **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/769** на Съвета от 30 април 2021 година за изменение на Регламент (ЕИО, Евратом) № 1553/89 за окончателни унифицирани схеми за събирането на собствените ресурси, набрани от данък добавена стойност).

Бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към септември 2022 г. е **положително** в размер на **989,2 млн. лв.** (0,6 % от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 468,5 млн. лв. и по европейските средства в размер на 520,7 млн. лева. На месечна база за септември се отчита дефицит в размер на 712,3 млн. лева.

Усвояването на разходите за деветмесечието на 2022 г. спрямо актуализирания годишен разчет към ЗДБРБ за 2022 г. е 66,8 на сто. Очаква се разходите по КФП да нараснат през следващите месеци, основно поради по-високите социални разходи след увеличението на пенсиите, по-високите разходи, свързани с одобрените антикризисни мерки в отделните сектори, по-високите капиталови разходи, разходите свързани със зимния сезон, както и разходите по програмата за компенсиране на небитовите крайни клиенти на електрическа енергия извън регулирания пазар, които бяха одобрени в началото на месец юли с актуализацията на ЗДБРБ за 2022 г.

Размерът на **фискалния резерв** към 30.09.2022 г. е 13,2 млрд. лв., в т.ч. 12,9 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,3 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

II. Изпълнение на държавния бюджет³ към септември 2022 г.

Изпълнението на основните показатели по държавния бюджет, на база месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет е, както следва:

Таблица⁴ №1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗДБРБ 2022 г. ⁵	Отчет септември 2022 г.	Изпълнение спрямо закон 2022 г.
Приходи, помощи и дарения	34 112,5	25 416,3	74,5%
-Данъчни приходи	31 460,1	22 938,4	72,9%
Корпоративни данъци	4 020,0	2 493,1	62,0%
ДДФЛ	5 015,0	3 868,6	77,1%
ДДС	16 020,0	11 753,1	73,4%
Акцизи	5 820,0	4 307,8	74,0%
Данък в/у застрахователните премии	55,1	38,4	69,7%
Мита и митнически такси	380,0	344,6	90,7%
Други данъци	150,0	132,9	88,6%
-Неданъчни приходи	2 652,4	2 474,2	93,3%
-Помощи и дарения	0,0	3,7	
Разходи, трансфери и вноска в бюджета на ЕС	41 736,2	26 350,3	63,1%
- <i>Нелихвени разходи</i>	20 460,2	10 813,0	52,8%
Текущи	17 265,1	10 090,5	58,4%
Предоставени тек. и капит. трансфери за чужбина	19,1	10,3	54,1%
Капиталови	3 176,1	712,2	22,4%
- <i>Лихви</i>	629,8	557,5	88,5%
По външни заеми	487,0	439,9	90,3%
По вътрешни заеми	142,8	117,6	82,4%
- Резерв за непредвидени и неотложни разходи ⁶	81,4		
-Трансфери за др. бюджети – нето	18 724,9	13 742,5	73,4%
- Вноска в бюджета на ЕС	1 839,9	1 237,3	67,2%
Бюджетен баланс	-7 623,6	-934,0	

➤ Приходи по държавния бюджет

Общият размер на **приходите, помощите и даренията по държавния бюджет** към септември 2022 г. е **25 416,3 млн. лв.**, което представлява 74,5 % изпълнение на разчетите по ЗДБРБ за 2022 година.

• Данъчни приходи

Размерът на **данъчните постъпления по държавния бюджет** към септември 2022 г. е **22 938,4 млн. лв.**, което представлява 72,9 % изпълнение на годишните разчети. Съпоставено със същия период на 2021 г. постъпленията в групата нарастват с 3 284,0 млн. лева (16,7 %).

✓ Преки данъци

Приходите в групата на **преките данъци** са в размер на **6 361,6 млн. лв.** или 70,4 % от планираните за годината, като съпоставени със същия период на предходната година постъпленията нарастват с 903,9 млн. лв.

Приходите от **корпоративни данъци** към септември 2022 г. са в размер на 2 493,1 млн. лв. или 62,0 % от годишния план. Сравнени с данните към месец септември на предходната година постъпленията нарастват с 610,6 млн. лв. (32,4 %). В тази група данъци са и приходите от данък

³ Държавният бюджет включва централен бюджет, бюджетите на НС, съдебната власт, министерствата и ведомствата.

⁴ Поради извършено закръгление в млн. лв., някои сумарни позиции в таблицата и в текста не се изчерпват от съставните им числа.

⁵ Разчети към ЗДБРБ за 2022 г. (ДВ, бр. 18 от 04.03.2022 г., изм. и доп. ДВ., бр. 52 от 05.07.2022 г.).

⁶ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се посочват само данните по разчет. Разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица, които са в размер на 74,2 млн. лв., като нарастват с 20,1 млн. лв. (37,3 %) спрямо същия период на 2021 година.

Приходите от **данъци върху доходите на физически лица** са в размер на **3 868,6 млн. лв.** или 77,1 % от заложените в разчета за годината. Тези приходи са с 293,3 млн. лв. по-високи (8,2 %) спрямо същия период на предходната година.

Върху размера на данъчните постъпления от ДДФЛ основно влияние имат развитието на пазара на труда и предприетите законодателни и административни мерки в областта на трудовото, социалното и данъчното законодателство. За повишаване на приходите от ДДФЛ влияние оказват и предприетите мерки за намаляване на недекларирания труд, мерките за повишаване на събираемостта на задължения за минали периоди и информационните кампании провеждани от НАП.

По трудови правоотношения приходите от данъка към септември 2022 г. са 3 143,3 млн. лв., 76,3 % от годишните разчети. Тези приходи са с 246,7 млн. лв. (8,5 %) повече в сравнение със същия период на предходната година.

Влияние върху приходите от трудови правоотношения имат следните законодателни изменения в сила от 01.04.2022 г.:

- увеличение на минималната работна заплата за страната с 9,2 %, от 650 лв. на 710 лева;
- увеличението на максималният месечен осигурителен доход от 3 000 лв. на 3 400 лв.;
- увеличението на минималните осигурителни прагове въз основа на повишението на МРЗ;
- увеличението на заплатите на учителския персонал.

Влияние върху размера на приходите от трудови правоотношения от началото на годината оказва ползването на облекчения за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДФЛ чрез подаване на декларация по образец при работодателя. Приетото увеличение на размера на данъчното облекчение за деца (от 4 500 лв. на 6 000 лв. годишно) и на данъчното облекчение на деца с увреждания (от 9 000 лв. на 12 000 лв. годишно), както и въвеждане на възможност за авансово ползване (тримесечно) за 2022 г. на двете данъчни облекчения има допълнително влияние в посока намаление на приходите от ДДФЛ за 2022 година.

По-висок ръст на приходите от трудови правоотношения за периода са дължи на приетото с актуализацията на бюджета (обн., ДВ, бр. 52 от 05.07.2022 г.) увеличение на разходите за персонал в конкретни сектори, както и на по-малко от очакваното авансово използване на данъчните облекчения за деца в увеличен размер за доходите, придобити през първите две тримесечия на 2022 година.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към септември 2022 г. са в размер на 352,7 млн. лв., което е 92,7 % от годишния разчет. За отчетния период са постъпили с 24,5 млн. лв. повече приходи (7,5 %) спрямо края на септември 2021 година. Основно влияние върху тези приходи оказват резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДФЛ (дължим данък за довносяне или надвнесен данък) и дължимите авансови вноски. Значително влияние върху спада на годишна база при този вид данъци за отчетния период оказва и ползването на данъчните облекчения за деца и за деца с увреждания в увеличен размер при подаването на годишната данъчна декларация за 2021 година.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица по чл. 37 и 38 от ЗДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на физически лица - постъпленията от тези данъци са в размер на 371,0 млн. лв., 72,6 % от годишния разчет. За отчетния период са постъпили с 24,2 млн. лв. повече (7,0 %) спрямо края на септември 2021 година. Влияние за по-високото изпълнение на приходите от данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица има и предприетата комуникационна

кампания и контролни действия от НАП през 2021 г. за проверка на касови наличности. Кампанията продължава и през настоящата година и е насочена приоритетно към лица, за които има информация за висока касова наличност (над 100 хил. лв.) и при които има риск от наличие на сделки, сключени при условия, водещи до отклонение от данъчно облагане, вкл. от наличието на скрито разпределение на печалбата по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на ЗКПО. Скритото разпределение на печалбата се третира като дивидент, за който се внася 5 % данък върху разпределените суми.

Постъпленията от *окончателния данък върху доходите от лихви по банкови сметки на местните физически лица* са в размер на 1,5 млн. лв., което е 91,5 % от годишния разчет. Съгласно приетите изменения в Закона за данъците върху доходите на физическите лица облагането с данък на лихвите по банкови сметки се отменя, считано от 01.04.2022 година.

✓ Косвени данъци

Приходите от **косвени данъци** към септември 2022 г. са в размер на **16 443,9 млн. лв.** или 73,8 % от годишния разчет.

Приходите от ДДС са в размер на **11 753,1 млн. лв.**, което представлява 73,4 % от планираните със ЗДБРБ за 2022 година. Съпоставени с края на септември 2021 г., приходите от ДДС се увеличават с 2 153,1 млн. лв. (22,4 %).

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към септември 2022 г. е 5 325,6 млн. лв., като нараства с 2 030,8 млн. лв. (61,6 %) в сравнение със същия период на 2021 г. Увеличението е най-значително при внос на горива, промишлени доставки, потребителски стоки, храни и транспортно оборудване. Влияние върху постъпленията от ДДС от внос оказват цената на суровия петрол, количествата на внасяните стоки за междинно потребление (черни, цветни метали и др.), курса на щатския долар спрямо еврото, както и възможността за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки от трети страни, в съответствие с разпоредбата на чл. 167а от Закона за данък върху добавената стойност. Ефектът от прилагането на този режим към края на месец септември 2022 г. е неначислен ДДС при внос в размер на 1 302,3 млн. лв., което е с 390,6 млн. лв. повече спрямо 2021 г. като се регистрира ръст от 42,8 %. Стоките с най-значителен дял са: руди, шлаки и пепели – 720,8 млн. лв. (увеличение със 148,9 млн. лв., 26,0 % ръст), мед и изделия от мед – 202,9 млн. лв. (увеличение със 70,3 млн. лв., 53,0 % ръст) и чугун, желязо и стомана – 164,9 млн. лв. (увеличение с 63,1 млн. лв., 62,0 % ръст). Разглеждайки декларирания ДДС при внос по групи стоки, съобразно Класификатора на широките икономически категории (ВЕС), през изминалите месеци на 2022 г. се наблюдава повишение при всички групи стоки. Отчита се повишение на индекса на цените на стоки, внесени от трети страни с 27,7 %, а на количествата - с 29,7 %.

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната (нето)* към септември 2022 г. възлизат на 6 427,6 млн. лв. или ръст от 1,9 % спрямо същия период на предходната година. Невъзстановеният данъчен кредит към 30.09.2022 г. е в размер на 87,1 млн. лева.

Приходите от акцизи (нето) от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на **4 307,8 млн. лв.**, което е 74,0 % от планираните със ЗДБРБ за 2022 г. Съпоставени със същия период на предходната година приходите от акцизи нарастват номинално с 46,9 млн. лв. (1,1 %).

Нетните постъпления от акциз са от следните основни стокови групи: тютюн и тютюневи изделия (50,1 % от общите постъпления на акциз); горива (43,5 %); алкохол и алкохолни напитки, вкл. бира (5,6 %) и други акцизни стоки (0,7 %). Постъпленията от акциз към септември 2022 г. по основни стокови групи, са както следва:

- *акцизите от тютюн и тютюневи изделия* възлизат на 2 157,9 млн. лева;
- *акцизите от горива* са в размер на 1 875,6 млн. лева;
- *акцизите от алкохол и алкохолни напитки (вкл. бира)* възлизат на 242,3 млн. лева;
- *приходите от други акцизни стоки* възлизат на 32,0 млн. лева.

Приходите от данък върху застрахователните премии са в размер на **38,4 млн. лв.**, при планирани за годината 55,1 млн. лева.

Постъпленията от мита възлизат на **344,6 млн. лв.** или 90,7 % от планираните със ЗДБРБ за 2022 г., като заемат 1,5 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи по държавния бюджет. В сравнение със същия период на предходната година събраните мита са със 140,2 млн. лв. (68,6 %) повече.

Основните фактори, които оказват влияние на приходите от **мита и митнически такси** са следните:

- динамика в цените на енергийни и неенергийни суровини;
- реален растеж на световната и европейска икономика;
- подобряване на ефективността на митническия контрол, чрез извършване на проверки, изготвяне на указания, усъвършенстване на информационните системи за анализ на риска;
- синхронизиране на законодателството, процедурите и инструментите за митнически контрол на ЕС, с цел правилното определяне и събиране на публичните вземания от компетентността на митническата администрация.

По-високи постъпления от мита към края на септември 2022 г. се отчитат при следните групи стоки: „Чугун, желязо и стомана“ – събрани са с 23,7 млн. лв. повече спрямо края на септември 2021 г.; „Торове“ – събрани са повече 22,1 млн. лв.; „Пластмаси и пластмасови изделия“ – приходите нарастват с 10,0 млн. лв. (49,1 %) спрямо тези към края на септември 2021 г.; „Алуминий и изделия от алуминий“ - увеличение в размер на 9,9 млн. лв. (93,7 %) спрямо постъпленията към края на септември 2021 г.; „Автомобилни превозни средства, трактори, мотоциклети и велосипеди и други сухопътни превозни средства, техните части и принадлежности“ - увеличение в размер на 7,2 млн. лв. (36,8 %) спрямо постъпленията към края на септември 2021 г. В зависимост от произхода на внасяните стоки през периода януари-септември 2022 г., най-голям е дялът на приходите от мита при внос на стоки от Китай. Декларираната сума е 166,5 млн. лв., което представлява 48,7 % от всички мита. За отчетния период приходите от мита за стоки, внесени от Китай, бележат ръст от 74,0 % спрямо януари-септември 2021 година. На второ място са приходите от мита при внос на стоки с произход Русия – 43,5 млн. лв, 12,7 % дял и ръст от 119,4 %. Следват приходите от мита за стоки, внесени от Турция (25,5 млн. лв. приходи, 7,5 % относителен дял), Индия (9,5 млн. лв., 2,8 % дял и ръст от 48,8 %) и САЩ (9,3 млн. лв. приходи, 2,7 % относителен дял и ръст от 10,9 %).

✓ **Други данъци**

Постъпленията от **други данъци** по държавния бюджет към края на септември 2022 г. са в размер на **132,9 млн. лв.** или 88,6 % от планираните със ЗДБРБ за 2022 година.

• **Неданъчни приходи**

Отчетените **неданъчни приходи** по държавния бюджет към септември 2022 г. са в размер на **2 474,2 млн. лв.** и се формират основно от приходи от държавни такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии и други.

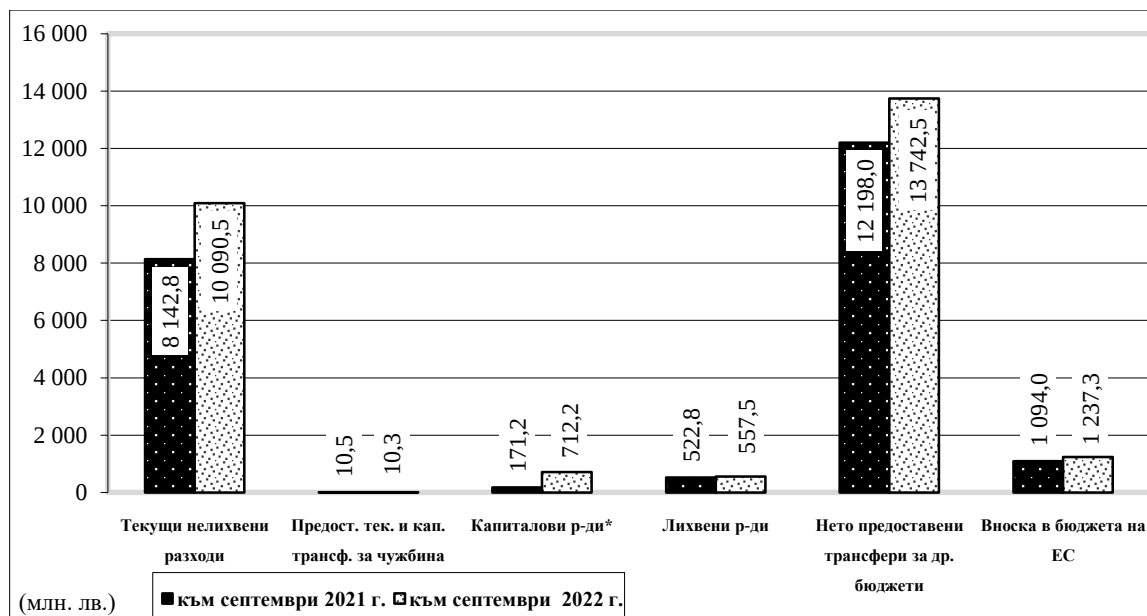
• **Помощи и дарения**

Постъпилите **помощи и дарения** по държавния бюджет към септември 2022 г. са в размер на **3,7 млн. лева.**

➤ **Разходи по държавния бюджет**

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) към септември 2022 г. е **26 350,3 млн. лв.** или 63,1 % от предвидените със ЗДБРБ за 2022 година.

Разходи, трансфери за други бюджети и вноски в бюджета на ЕС
към септември 2021 г. и 2022 г.

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

• **Нелихвени разходи**

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) към септември 2022 г. са в размер на **10 813,0 млн. лв.**, което представлява 52,8 % от годишния разчет. Съпоставени с данните към септември 2021 г., нелихвените разходи нарастват с 2 488,6 млн. лв. (29,9 %).

Разходите за персонал (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 5 268,3 млн. лв. или 73,1 % от планираните за 2022 г. Разходите за издръжка (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 2 210,6 млн. лв. или 34,5 % от планираните за годината. Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 977,5 млн. лв. или 48,6 % от предвидените за годината и са основно разходи по бюджета на МТСП за помощи по Закона за социално подпомагане, Закона за хората с увреждания, Закона за семейните помощи за деца и др. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 10,3 млн. лв. Разходите за субсидии са в размер на 1 634,2 млн. лв. или 99,4 % от планираните за годината. Високият процент на усвояване на средствата спрямо годишния разчет се дължи основно на изплатените през месец септември от Държавен фонд „Земеделие“ (Постановление №247 на Министерския съвет от 17.08.2022 г.) средства в общ размер на 340,4 млн. лв. за осигуряване на ликвидност на земеделските стопани по Временната рамка във връзка с военните действия в Украйна и за подкрепа на свиневъдите и птицевъдите за хуманно отношение към животните, както и за осигуряване на подкрепа на земеделските стопани по национални мерки за компенсация на повишените цени на енергоносители, фуражи, препарати за растителна защита, горива и торове, за сметка на предвидените разходи по чл.1, ал.5 от ЗДБРБ за 2022 г. От общия размер на субсидиите 147,1 млн. лв. са за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД; 205,0 млн. лв. за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ (в т.ч. 1,5 млн. лв. за предотвратяване на последици от стихийни бедствия – ПМС № 154/05.07.2022 г.) и 77,9 млн. лв. за „Български пощи“ ЕАД (в т.ч. 59,5 млн. лв. за извършване на универсална пощенска услуга и 18,4 млн. лв. за разпространение на периодични печатни издания - вестници и списания). Към края на месец септември 2022 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 691,9 млн. лв., от

които 593,0 млн. лв. държавна помощ; 70,1 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн; 22,3 млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство“ и 5,7 млн. лв. средства за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“. Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет възлизат на 712,2 млн. лева.

- **Разходи за лихви**

Лихвените плащания по държавния бюджет към 30.09.2022 г. са в общ размер на **557,5 млн. лв.** или 88,5 % от предвидените в годишните разчети.

Разходите за **лихви по външни заеми** са в размер на **439,9 млн. лв.**, в т.ч. 422,9 млн. лв. по централния бюджет. Разходите за лихви по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства, са в размер на 17,0 млн. лв. От тях 16,1 млн. лв. са лихвите по заемите, управлявани от министерства и ведомства и 0,9 млн. лв. по заемите с краен бенефициент - търговско дружество.

През отчетния период не са използвани средства за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет към септември 2022 г. са в размер на **117,6 млн. лв.** и представляват основно лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар.

➤ **Нетният размер на трансферите по държавния бюджет** към септември 2022 г. е **13 742,5 млн. лв.**, в т.ч.:

- бюджетните взаимоотношения с общините включват нето трансфери и временни безлихвени заеми в размер на 4 965,3 млн. лв., от които субсидии от централния бюджет в размер на 4 267,6 млн. лв., други целеви трансфери от централния бюджет в размер на 224,6 млн. лв., нетни трансфери от/за други бюджети в размер на 483,1 млн. лв. и възстановени трансфери от предходни години в централния бюджет – 9,9 млн. лева;
- на социалноосигурителните фондове (нето) – 7 474,7 млн. лв., което представлява 68,6 % от годишния разчет;
- на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, ССА, БНТ, БНР и БТА) – 865,1 млн. лв., 93,8 % от годишния разчет. Високият процент на усвояване на средствата се дължи основно на получени допълнителни трансфери за сметка на предвидените разходи по чл.1, ал.5. от ЗДБРБ за 2022 г. за изпълнение на политики в областите „Наука“ и „Образование“.

➤ Частта от **вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към 30.09.2022 г. от централния бюджет, възлиза на **1 237,3 млн. лева**.

➤ **Бюджетното салдо по държавния бюджет** към 30.09.2022 г. е **отрицателно** в размер на **934,0 млн. лева**.

➤ **Финансиране на бюджета чрез операции по дълга**

Към 30.09.2022 г. по **централния бюджет** няма усвоени средства по заеми от чужбина.

Постъпленията по централния бюджет от емисии на облигации, деноминирани в евро, на международните капиталови пазари (МКП) на 23.09.2022 г. възлизат на **4 336,2 млн. лв.** като са емитирани еврооблигации в общ размер на 2 250,0 млн. евро номинална стойност, разпределени в два транша: първият транш е със срочност 7 г., обем от 1 500 млн. евро и лихвен купон от 4,125 %; вторият транш е със срочност 12 г., обем от 750 млн. евро и лихвен купон в размер на 4,625 %.

Извършените погашения от централен бюджет възлизат на **2 497,6 млн. лв.**, в т.ч. на 28 март са изплатени 2 416,6 млн. лв. в полза на държателите на седемгодишни еврооблигации на Република България, които са част от емитираните през март 2015 г. на международните капиталови пазари три транша облигации по средносрочната програма за емитиране на дълг на външните пазари; 81,0 млн. лв. са погашенията към международни финансови институции

(39,1 млн. лв. към Международната банка за възстановяване и развитие, 32,1 млн. лв. към Европейска инвестиционна банка и 9,8 млн. лв. към Банка за развитие на Съвета на Европа).

По **държавните инвестиционни заеми**, управлявани от министерства и ведомства, през отчетния период няма **усвоени** средства.

Изплатените погашения по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства, са в размер на 72,2 млн. лв. По заемите с краен бенефициент търговско дружество извършените погашения са в размер на 9,7 млн. лева.

Не са използвани средства, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Операции с **държавни ценни книжа** по централния бюджет (**позиция във вътрешното финансиране**): Към 30 септември 2022 г. е отчетено положително нетно вътрешно финансиране на държавния бюджет с ДЦК в размер на 1 764,0 млн. лв. Общият размер на постъпленията от емисии на ДЦК на вътрешния пазар е 2 067,9 млн. лв. или са емитирани ДЦК с обща номинална стойност 2 149,5 млн. лв., разпределени в четири емисии, както следва: **3,5-годишни ДЦК** (емисията е пусната в обращение през ноември 2021 г., деноминирана е в лева, с падеж 17.05.2025 г.) с общ пласиран обем от 1 300,0 млн. лв. като през март и април по 500 млн. лв. и през май 300 млн. лв.; **7,5-годишни облигации** (пуснати в обращение през ноември 2021 г., деноминирани са в лева, с падеж 24.05.2029 г.) в размер на 500,0 млн. лв. през месец март; **10,5-годишни облигации** (пуснати в обращение през януари 2016 г., деноминирани са в лева, с падеж 27.07.2026 г.) в размер на 200,0 млн. лв. през месец септември и **5,5-годишни облигации** (пуснати в обращение през септември 2022 г., деноминирани са в лева, с падеж 28.03.2028 г.) в размер на 149,95 млн. лв. през месец септември или само през месец септември са проведени два аукционна на ДЦК – за 10,5-годишни облигации и 5,5-годишни облигации.

Среднопретеглената доходност за целия реализиран обем от 2 149,5 млн. лв. номинална стойност възлиза на 1,3936 %, при среден коефициент на покритие на аукционите от 1,49.

Отчетените погашения към края на септември 2022 г. са в размер на 303,9 млн. лв., в т.ч. през юли Министерството на финансите погаси емисия 10,5-годишни ДЦК от 2012 г. в обем от 305 млн. лв. номинална стойност, като през септември няма извършени погашения.

III. Социалноосигурителни фондове

Постъпленията по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) към септември 2022 г. са в размер на **10 091,0 млн. лв.** или 74,4 % от годишните разчети. Постъпленията от осигурителни вноски са в размер на 9 972,3 млн. лв., в т.ч. от социалноосигурителни вноски – 7 206,0 млн. лв. и от здравноосигурителни вноски – 2 766,3 млн. лева.

Извършените **разходи** по бюджетите на социалноосигурителните фондове към септември 2022 г. са в размер на **17 312,8 млн. лв.**, което представлява 70,8 % от разчета за годината, в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 12 772,0 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 4 017,3 млн. лева.

IV. Общини

Постъпилите **приходи, помощи и дарения** по бюджетите на общините към септември 2022 г. са в размер на **2 407,9 млн. лв.** или 87,4 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2022 г. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 1 085,6 млн. лв. или 85,6 % от разчетите към ЗДБРБ за 2022 г., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 1 322,3 млн. лв., което е 89,0 % от годишните разчети. Относителният дял на неданъчните приходи в общо постъпленията е 54,3 на сто. Това са основно приходи от общински такси, приходи и доходи от собственост, постъпления от продажба на нефинансови активи и глоби, санкции и наказателни лихви.

Извършените **разходи** по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените трансфери от други бюджети са в размер на **6 654,0 млн. лв.** или 80,0 % от разчетите към ЗДБРБ за 2022 година. Текущите нелихвени разходи възлизат на 6 039,0 млн. лв. (84,0 % от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 589,9 млн. лв. или 54,1 % от разчета за годината. Лихвените плащания са в размер на 25,1 млн. лв. или 72,7 % от разчета за годината.